

ע"פ 7307/18 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7307/18

ע"פ 8178/18

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופטת י' וילנר

פלוני

המערער בע"פ 7307/18
והמשיב בע"פ 8178/18

נגד

מדינת ישראל

המשיבה 1 בע"פ 7307/18
והמעררת בע"פ 8178/18
המשיבה 2 בע"פ 7307/18

פלונית

ערעור על הכרעת דינושל בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 22.4.2018; וערעורים על גזר דינומיום
4.10.2018 בתפ"ח 9004-11-16 שניתנו על ידי כב'
השופטים א' ואגו; א' אינפלד; ו-א' חזק

(11.9.2019)

י"א באלול התשע"ט

תאריך הישיבה:

עו"ד יחיאל לאמש

בשם המערער:

עו"ד אפרת גולדשטיין

בשם המשיבות:

פסק-דין

השופטת י' וילנר:

1. לפנינו ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי באר-שבע (כב' השופטים א' ואגו, א' אינפלד וא' חזק) בתפ"ח 9004-11-16 מיום 22.4.2018, בגדרו הורשע המערער בע"א 7307/18 (להלן: המערער) בביצוע עבירות מין בקטינה בת משפחה; וכן ערעורים מזה ומזה על גזר הדין מיום 4.10.2018, בגדרו נגזרו על המערער 8.5 שנות מאסר בפועל, ו-18 חודשי מאסר על תנאי, והוא חויב בתשלום פיצוי למתלוננת, היא המשיבה 2 בע"א 7307/18, בסך של 100,000 ש"ח.

עיקרי כתב האישום

2. ביום 3.11.2016 הוגש נגד המערער כתב אישום, אשר תוקן ביום 25.9.2017, ובו תואר כי בין השנים 2009-2014, נהג המערער לבצע מעשים מיניים חמורים במתלוננת, ילידת 2001, אשר היתה בתה של בת-זוגתו באותה העת. בין היתר, צוין כי המערער ביצע במתלוננת מספר מעשי סדום, תואר כי המערער שוחח עם המתלוננת על תכנים מיניים, נגע באיבריה המוצנעים מעל ומתחת לבגדיה, נישק אותה על שפתיה והחדיר את לשונו לפיה, ואף ביצע בה מין אוראלי במספר הזדמנויות – כל זאת, לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיני.

נוכח האמור, יוחסו למערער חמש עבירות של מעשה סדום בקטין בן משפחה, לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן גם: החוק), בנסיבות סעיף 351 לחוק; מספר רב של מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים ושלא בהסכמתה החופשית, לפי סעיף 348(ב) לחוק, בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק; ומספר עבירות של מעשה מגונה בפני קטין בן משפחה, לפי סעיף 351(ד) לחוק.

עיקרי הכרעת הדין

3. בית המשפט המחוזי הרשיע, כאמור, את המערער בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, וזאת ברוב דעות. את הכרעת דינו השתית בית המשפט המחוזי (מפי כב' השופט א' ואגו), בראש ובראשונה, על עדותה של המתלוננת, אשר התאפיינה, כך נקבע, "בכנות, איפוק וריסון", ואף עמדה בעינה לאחר חקירה נגדית ממושכת. בית המשפט המחוזי עמד על אותות האמת אשר עלו מעדות המתלוננת, וציין כי היא שבה ותיארה את מעלות המערער, את אהבתה אותו ואת האמון שרחשה לו; וכן כי ניכר היה שהתביישה לדבר על מעשי המערער והתקשתה בתיאורם. בנוסף, צוין כי המתלוננת ניסתה להיזכר בפרטי המעשים שבוצעו בה, כמו גם בפרטים שאינם בליבת המעשים הפליליים, ולדייק בדבריה; כי היא נשמרה מפני העצמה או הגזמה בתיאור המעשים, ואף ניסתה להפחית מחומרתם ומהיקפם; וכן כי המתלוננת לא חפצה בהפללת המערער, אלא הגישה נגדו תלונה רק בעקבות טיפול שעברה אצל עובדת סוציאלית (להלן: העובדת הסוציאלית) ונוכח חוסר האמון בו נתקלה מצד אמה. עוד נקבע כי תיאוריה של המתלוננת את המעשים המיניים שבוצעו בה, לרבות אופיים והטכניקות לביצועם; מצבה הנפשי הקשה של המתלוננת לאחר חשיפת המעשים בפני אמה; העובדה שהטראומה המרכזית שחוותה נבעה דווקא מחוסר האמון של אמה לדבריה; כמו גם רצון

המתלוננת בהכרה מערכתית אשר תוכיח לאמה כי דיברה אמת – כל אלה מחזקים את מהימנות גרסתה. כן צוין כי המתלוננת טענה שהמערער ביצע מעשים מיניים אף בפני אחת מחברותיה, בעוד שזו האחרונה לא זכרה אירוע מעין זה. בכך ראה בית המשפט המחוזי משום חיזוק לאמינותה של המתלוננת, אשר לא חששה ליטול סיכון ו"לערב" בהליך המשפטי את חברתה, בטרם ידעה אם זו תאשר את סיפורה, אם לאו.

זאת ועוד, בית המשפט המחוזי הרחיב בתיאור עדות אמה של המתלוננת, אשר תאמה בעיקרה את עדות בתה; וכן תוארו עדויות חברתה של המתלוננת והעובדת הסוציאלית, אשר נתנו אמון בגרסה שהשמיעה בפניהן לגבי המעשים המיניים שביצע בה המערער. בכל אלה ראה בית המשפט המחוזי משום חיזוקים חיצוניים לעדותה של המתלוננת, המצטרפים אף למהימנותה הגבוהה, כמבואר לעיל.

4. לצד האמור, התייחס בית המשפט המחוזי לגרסתו של המערער, בגדרה הכחיש הלה מכל וכל את המעשים המיניים המיוחסים לו בכתב האישום, וקבע כי המערער נותר עקבי בגרסתו האמורה לאורך כל הדרך. יחד עם זאת, עמד בית המשפט המחוזי על מספר קשיים וסתירות אשר עלו מעדות המערער בפניו. בין היתר, צוין כי המערער העיד בפני בית המשפט המחוזי ששוחח עם אביה הביולוגי של המתלוננת, וסיפר לו על ההאשמות שהטיחה בו האחרונה, וכי האב השיב "אתה עוד תלמד מ[אם המתלוננת, י.ו.] עוד הרבה בחיים". לעומת זאת, בחקירתו הנגדית הבהיר המערער כי שיחה זו בוצעה זמן רב לפני חשיפת המעשים שביצע במתלוננת, ובהקשר שונה לחלוטין. בכך ראה בית המשפט המחוזי משום ניסיון "להכתים את אם המתלוננת, על לא עוול בכפה". עוד עמד בית המשפט המחוזי על תהייה העולה מעדות המערער לגבי מעשה מגונה אשר ביצע במתלוננת במהלך נסיעה משותפת. בעדותו האמורה התייחס המערער לנסיעה ספציפית בה לקח את המתלוננת לסיור לימודי ולאחר מכן נסעו הם לאסוף את אמה ממקום עבודתה, ובית המשפט המחוזי ציין כי אם לא היה אמת בדברי המתלוננת באשר למעשה שבוצע בה בנסיעה האמורה, הרי שיש להניח כי המערער לא היה מתייחס דווקא לנסיעה ספציפית זו. כן נקבע כי לא עלה בידי המערער להביא לכרסום במשקל עדותה של המתלוננת ובמהימנות של ליבת גרסתה, אשר בחלקים מסוימים, מתיישבת אף עם עדות המערער עצמו.

5. נוכח כל האמור לעיל, נקבע כי יש ליתן משקל מירבי לעדות המתלוננת בפני בית המשפט המחוזי, וכי יש בה כדי להוכיח שהמערער אכן ביצע במערערת את המעשים המיניים המתוארים בכתב האישום. עוד צוין כי על פני הדברים, די היה בעדות המתלוננת, כעדות יחידה, כדי לבסס ממצאים מרשיעים נגד המערער; לא כל שכן כאשר עדות זו נתמכה בחיזוקים חיצוניים, וכאשר טענות ההגנה של המערער נבחנו ונדחו על-ידי בית המשפט המחוזי, כמבואר לעיל.

6. כב' השופט א' אינפלד, בדעת מיעוט, הסכים אמנם עם עיקר המסקנות המתוארות בחוות הדעת העיקרית לגבי מהימנות עדותה של המתלוננת, החיזוקים לעדות זו, והמשקל הרב שיש ליתן לגרסתה. יחד עם זאת, סבר השופט אינפלד כי עדותו של המערער עוררה אף היא רושם חיובי ואוטנטי, כי זו כללה סימני אמת שונים והתאפיינה בפירוט ובניסיון לדייק בתיאור הדברים, וכי אין במרבית הקשיים עליהם הצביע השופט ואגו כדי להפחית באופן ממשי ממשקלה של גרסת המערער. עוד צוין כי צפייה בעימות שנערך בין המתלוננת לבין המערער בתחנת המשטרה אינה מביאה לכדי מסקנה חד משמעית. לפיכך, סבר השופט אינפלד כי יש בעדותו של המערער כדי לעורר ספק סביר באשר לאשמתו, וזאת, למרות ש"עדויות של המתלוננת אמינה כפליים, משכנעת ארבעתיים ומסתברת שבעתיים" (ראו בעמוד 40 להכרעת הדין).

7. כב' השופט א' חזק הצטרף לחוות דעתו של השופט ואגו, וציין כי הספק אשר תואר בחוות דעת המיעוט אינו עולה כדי ספק סביר המצדיק את זיכוי המערער. בעיקרו של דבר, תמך השופט חזק יתדותיו בתיעוד העימות שנערך בין המתלוננת לבין המערער, המהווה, לשיטתו, "הראיה האוטנטית ביותר המצויה בחומר החקירה". בתוך כך, ציין השופט חזק כי במהלך העימות התחמק המערער מלטעון בפני המתלוננת שלא ביצע בה כל מעשה מיני, למעט אמירות ספורות וקצרות, שאף לא נאמרו על-ידו באופן יזום. זאת, כך נקבע, חרף העובדה שהמתלוננת שבה והטיחה במערער את טענותיה כלפיו. כן צוין כי המערער נמנע מלהטיח במתלוננת שהיא מעלילה עליו דברי שקר או הוזה, למרות שלטענת המערער, תלונתה של המתלוננת פגעה בו ובמשפחתו קשות, ומשכך היה מצופה ממנו כי יזעק לחפזו שוב ושוב. מכל האמור הסיק השופט חזק כי המערער ידע שהמתלוננת צודקת, ולכן לא יכול היה להשיב כמצופה לטענותיה בעימות.

עיקרי גזר הדין

8. בגזר דינו עמד בית המשפט המחוזי על הערכים המוגנים בהם פגע המערער במעשיו, וביניהם אוטונומיית הפרט וכבודו, כמו גם ההגנה על ביטחונם של קטינים, וזאת בייחוד בתוככי התא המשפחתי הגרעיני. כן עמד בית המשפט המחוזי על הנזק הקשה שהסב המערער למתלוננת, כפי שזה עולה מתסקיר נפגעת העבירה אשר הוגש בעניינה - נזק נפשי המתבטא, בין היתר, בקשיים במתן אמון, בקרבה ובאינטימיות, כמו גם משבר אמון בין המתלוננת לבין אמה, אשר פקפקה בתחילה בגרסתה. עוד צוין כי מתסקיר נפגעת העבירה עולה שהמתלוננת חפצה בהכרה מערכתית בפגיעה אשר עברה, וכן מקווה לזכות בפיצוי אשר ישקף הכרה מסוימת, אף אם כפויה, של המערער בנזק אשר הסב לה במעשיו. בנוסף, צוינו בגזר הדין שליטתו של המערער על ביצוע המעשים; ידיעתו, בכוח או בפועל, על אודות הנזקים שהסב למתלוננת; ניצול מעמדו והאמון שרחשה כלפיו המתלוננת, בראותה בו אב לכל דבר ועניין; וכן מדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בעבירות מין המבוצעות בקטינים בתוך המשפחה. לצד האמור, ציין בית המשפט המחוזי כי לטובת המערער עומדת העובדה שלמעשיו לא נלוו אלימות או איומים; אך הלכה למעשה, יש בכך כדי לשמש אף כנסיבה לחומרה, המעידה על מעין "רכישה" של שתיקת המתלוננת תמורת יחס חיובי ואבהי לכאורה, חרף המעשים המיניים הקשים שבוצעו בה. נוכח כל האמור, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 לבין 12 שנות מאסר בפועל.

לשם קביעת העונש בתוך מתחם הענישה, שקל בית המשפט המחוזי את עברו הנקי של המערער, אך לצד זאת, צוין כי אין זו נסיבה חריגה בעבירות מעין אלה בהן הורשע. עוד נקבע כי אמנם אין להחמיר עם המערער בגין העובדה שמימש את זכותו לניהול המשפט עד תום, אך יחד עם זאת, לא עומדות לו הנסיבות המקלות של נטילת אחריות על ביצוע המעשים, הבעת חרטה, וניסיון לתקן את הנזקים שגרם למתלוננת. כן ניתן משקל לדברי אמו של המערער, לפיה עובר למעצרו ניהל הלה אורח חיים נורמטיבי; להשפעה השלילית שתהיה לענישה על משפחתו החדשה המתגוררת בקנדה; ולמגבלות אשר הוטלו על המערער במהלך ההליך המשפטי, ובהן עשרה ימי מעצר ומעצר בית במשך כשנתיים, בהן לא התאפשר לו לעבוד. בהסתמך על המקובץ, קבע בית המשפט המחוזי כי יש למקם את עונשו של המערער קרוב לאמצע מתחם העונש ההולם, ולהעמידו על 8.5 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו. בנוסף, נגזרו על המערער אף 18 חודשי מאסר על תנאי, והוא חויב בתשלום פיצוי למתלוננת בסך של 100,000 ש"ח.

המערער הגיש ערעור על הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי, וכן הוגשו ערעורים מזה ומזה על גזר הדין -

הם הערעורים שלפנינו.

ע"פ 7307/18 – ערעור המערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין

9. בערעורו טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר דחה את גרסתו המכחישה את המעשים המיניים בהם הורשע, שכן הוא מסר גרסה עקבית, אותנטית ומפורטת, ואף לא ניסה להרחיק עצמו מהאירועים במהלכם טענה המתלוננת שביצע בה את העבירות המתוארות בהכרעת הדין. עוד טען המערער כי הוא פעל לכל אורך הדרך כמי שמשוכנע בחפותו, וכך, למשל, שיתף את סביבתו הקרובה בהאשמות המתלוננת, חזר לישראל לאחר שהות בקנדה חרף ידיעה על טענותיה נגדו, וכיוצא באלה. כן נטען כי המערער לא ניסה להטיל דופי במתלוננת; כי הלה פעל רבות על מנת לאתר את הגורם שהניעה לטעון כי ביצע מעשים מיניים; וכי אין לזקוף לחובתו את היעדרה של תזה מבוססת בדבר מניע לעלילה מצד המתלוננת, שכן לא מוטל עליו הנטל להוכיח מניע כאמור. זאת ועוד, טוען המערער לשגגות שנפלו בקביעות בית המשפט המחוזי ביחס לקשיים אשר עלו מעדותו ומהתנהלותו בעימות עם המתלוננת, וביחס למהימנות עדותה של האחרונה; וכן מוסיף וטוען לסתירות שונות העולות מעדות המתלוננת, לממצאים אשר יש בהם כדי להפחית מאמינותה, כמו גם לפגמים בחיזוקים שנמצאו לגרסה שהציגה. המערער טוען כי יש לאמץ את חוות דעת המיעוט שבהכרעת הדין, ולקבוע כי קיים ספק סביר באשמתו, אשר יש בו כדי להביא לזיכוי.

בנוגע לגזר הדין נטען כי העונש שהושת על המערער חמור יתר על המידה, וזאת נוכח עברו הנקי, אורח החיים הנורמטיבי שניהל עובר למעצרו, חלוף הזמן ממועד ביצוע עיקר העבירות בהן הורשע, היעדר כפיה והפעלת כוח בביצוע המעשים המיניים, ויחסו החיובי של המערער כלפי המתלוננת ואמה. עוד נטען כי גזר הדין יפגע בסיכויי שיקומו של המערער בעתיד, וכן כי לא יהא באפשרותו לעמוד בתשלום הפיצוי בו חויב לטובת המתלוננת.

10. מנגד, סומכת המדינה ידיה על הכרעת הדין, וטוענת, בעיקרו של דבר, כי הרשעת המערער מבוססת על ממצאי עובדה ומהימנות, בהם ממעטת ערכאת הערעור להתערב, וכי אף לגופם של דברים, אין בטענות המערער כדי להביא לזיכוי.

ע"פ 8178/18 – ערעור המדינה על גזר הדין

11. בערעורה טוענת המדינה כי בנסיבות העניין, יש לגזור על המערער עונש המשתווה, לכל הפחות, לעונש המרבי הקבוע בחוק ביחס לאחת מהעבירות בהן הורשע, בעוד שבענייננו נקבע מתחם ענישה אשר קצהו העליון נמוך בהרבה מעונש מרבי זה. עוד נטען כי מתחם העונש שקבע בית המשפט המחוזי אינו הולם את חומרת מעשי המערער, את תדירותם הגבוהה ואת הפגיעה הקשה שהסבו למתלוננת; וכן אינו עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת. כמו כן, נטען כי אף מתחם הענישה לו טענה המדינה בבית המשפט המחוזי נמוך ממתחם העונש ההולם כאמור.

אשר לעונש שנגזר בתוך מתחם הענישה נטען כי אין די בהיעדרם של אלימות, איומים והתאכזרות במעשי המערער כדי להצדיק גזירתו של עונש כה נמוך, וכי דווקא נסיבות אלה מעידות על ניצול של אמון המתלוננת ותמימותה.

יחד עם זאת, נטען כי מלבד עברו הנקי של המערער, אין בנמצא נסיבות המצדיקות קביעת עונש ברף הנמוך של מתחם הענישה; כי המערער לא הביע חרטה ולא נטל אחריות על ביצוע העבירות; וכי כפירתו במעשים שיוחסו לו חייבה את המתלוננת להעיד בפני בית המשפט ואף הביאה לקרע בינה לבין אמה.

בנוסף, נטען כי יש להגדיל את שיעור הפיצוי שפסק בית המשפט המחוזי לטובת המתלוננת, לכדי השיעור המרבי הקבוע בחוק.

דיון והכרעה

12. לאחר עיון בכתבי הטענות שהוגשו, ובמוצגים הרלוונטיים, ולאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו, באתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את ערעורו של המערער - על הכרעת הדין ועל גזר הדין כאחד, ולקבל את ערעור המדינה על גזר הדין. הכול כפי שיבואר להלן.

הערעור על הכרעת הדין

13. רובן ככולן של טענות המערער באשר להכרעת הדין נסבות על קביעות הערכאה קמא בדבר מהימנות המתלוננת, המערער והעדים הנוספים אשר העידו בפניו, ובדבר המשקל שיש ליתן לגרסאות העובדתיות שהוצגו על-ידי הצדדים. הלכה ידועה ומושרשת היא כי ערכאת הערעור תימנע, ככלל, מהתערבות בקביעות עובדתיות של הערכאה הדיונית, כמו גם בקביעות המתייחסות למהימנות העדים אשר העידו בפני ערכאה זו. זאת, נוכח התרשמותה הישירה והבלתי-אמצעית של הערכאה הדיונית מן העדים המעידים בפניה ומסימני האמת העולים מעדותם (ראו: ע"פ 1275/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (1.9.2009); ע"פ 9728/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (27.2.2019); ע"פ 6950/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (24.9.2019)). התערבות ערעורית כאמור בממצאי עובדה ומהימנות תעשה אך במקרים חריגים, אשר לא מצאתי כי העניין דן בא בגדרם, ודי בכך כדי לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

14. לא למותר להוסיף ולציין את העמדה אשר הושמעה לא אחת בפסיקתו של בית משפט זה, לפיה התערבותה של ערכאת הערעור בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית תהא מצומצמת במיוחד כאשר עסקינן בעבירות מין. זאת, נוכח העדרן, ככלל, של ראיות אובייקטיביות לביצוע עבירות מעין אלה; היות שההכרעה בנדון מבוססת פעמים רבות על עדויות הפוגע והנפגע בלבד; ונוכח הקשיים הנלווים דרך כלל למתן עדות רהוטה וקוהרנטית מטעם הקרבן. לפיכך, כאמור, יש הגורסים כי התרשמותה של ערכאת הערעור מעדויות הצדדים - חשובה במקרים מעין אלה ביתר שאת (ראו: ע"פ 3250/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד סה(2) 482, 495-496 (2012) (להלן: ע"פ 3250/10); ע"פ 5633/12 נימן נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (10.7.2013)). לעומת זאת, מוצאים אנו בפסיקה אף קולות שונים, המצביעים על קושי הטמון בהרחבתו של כלל אי-התערבות ביחס לעבירות מין, וזאת נוכח שיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית בעבירות מעין אלה, בהן ניתן להרשיע על סמך עדות יחידה הנתמכת בהנמקה בלבד, וללא כל תוספת ראייתית. אדרבה, יש הגורסים כי שיקול דעת רחב מעין זה מחייב ביקורת ערעורית קפדנית מן הרגיל (ראו: ע"פ 3250/10, בעמודים 539-540; ע"פ 7653/11 ידען נ' מדינת ישראל, פסקה 2 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל).

26.7.2012)). על כל פנים, לא ראיתי צורך להכריע בענייננו בין הגישות הנזכרות לעיל, שכן מצאתי את קביעות בית המשפט המחוזי - הן בנוגע למהימנות עדותה של המתלוננת, והן בנוגע לחיזוקים שנמצאו לה - משכנעות ומבוססות כדבעי.

15. בחוות הדעת העיקרית עמד בית המשפט המחוזי בפירוט על סימני האמת הרבים אשר עלו מעדותה של המתלוננת, וביניהם ניסיונותיה להיזכר בפרטי העבירות שבוצעו בה, לדייק בתיאורי ההתרחשויות השונות, ולהימנע מהגזמה. כן צוינו תיאוריה של המתלוננת על אודות האהבה והאמון שרחשה כלפי המערער, הידע שהפגינה בתיאור הטכניקות בהן ביצע בה את מעשיו המיניים, והקושי הנפשי שחוותה נוכח חוסר האמון שהביעה כלפיה אמה. בהסתמך על המקובץ, אף אני סבורה, כבית המשפט המחוזי (ראו בעמוד 31 להכרעת הדין), כי די היה בעדות המתלוננת לבדה - על מהימנותה הגבוהה, ואותות האמת העולים ממנה כאמור - כדי לבסס את הרשעת המערער בביצוע המעשים המיניים שיוחסו לו בכתב האישום.

16. לא זו אף זו, לעדותה המהימנה של המתלוננת התווספו גם חיזוקים חיצוניים שנמצאו לגרסתה - אם בעדות האם על אודות המעמד בו חשפה בפניה המתלוננת את מעשי המערער; אם בעדות חברתה של המתלוננת, לפיה האחרונה סיפרה לה מספר פעמים כי המערער "נגע בה" ואף בכתה רבות כאשר דיברו על הנושא; ואם בהתרשמותה של עובדת הסוציאלית כי המתלוננת דוברת אמת וסובלת מפוסט טראומה. חיזוקים אלה, כל אחד לחוד וכולם במצטבר, מהווים תמיכה משמעותית לעדותה של המתלוננת - תמיכה ה"מעבירה" עדות זו מן הדין האמורפי קמעה במהימנות ובאמינות גרידא, לכדי גרסה הניצבת על קרקע המציאות ונתמכת בעדויות חיצוניות - מחוץ לחדרי החדרים בהם בוצעו מעשי המערער.

17. אוסיף ואציין כי אני סבורה שיש בטענות המערער לפנינו כדי להפחית מן המשקל שניתן לעדות המתלוננת כאמור. כך, בין היתר, טוען המערער כי המתלוננת העידה על שני אירועים בהם סיפרה לאמה על מעשיו, וטענה כי בפעם הראשונה שעשתה כן סירבה האם להאמין לדבריה. גרסה זו, כך נטען, אינה עולה בקנה אחד עם עדות האם ועם דברי המתלוננת בחקירתה הנגדית על אודות אירוע אחד בלבד בו חשפה את מעשי המערער בפני אמה; כמו גם עם תיעוד שיחת הריענון שנערכה עם המתלוננת בפרקליטות, שם תוארו "חשיפות" כאמור במספר הזדמנויות שונות. עוד נטען כי המתלוננת עצמה העידה שתהתה במשך תקופה ארוכה אם המערער אכן ביצע בה מעשים מיניים, או שמא מדובר בפרי דמיונה בלבד; וכן כי לא בכדי מיאנה אמה של המתלוננת, המכירה אותה היטב, להאמין לדברי בתה על אודות מעשיו של המערער.

לדידי, הקשיים האמורים להם טוען המערער רחוקים עד מאד מליבת הגרסה שהציגה המתלוננת. בהקשר זה, דומה כי למותר לשוב ולהזכיר דברים אשר הפכו זה מכבר למושכלות ראשונים: הטראומה אותה חוו נפגעי עבירות מין פוגמת, פעמים רבות, בעקביות עדותם ובשלמותה, ולכן יש לבחון את מהימנותם בראי נסיבות העניין הייחודיות. מטעם זה נקבע לא אחת כי ניתן לבסס ממצאים עובדיתיים על עדותו של נפגע עבירות מין, חרף אי-דיוקים, העדר רציונליות ואף שקרים שנפלו בגרסתו (ראו: עניין ניימן, בפסקה 26; ע"פ 6643/05 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 12-14 (3.7.2007)). הדברים יפים אף לענייננו.

יתר על כן, מצאתי כי הלבטים אליהם נקלעה המתלוננת, בינה לבין עצמה, לגבי אמיתות זיכרונותיה – אך מחזקים את מהימנות גרסתה ואת הכנות שאפיינה את דבריה לכל אורך הדרך. בניגוד לטענות המערער, אפוא, אני סבורה כי אין בלבטים האמורים כדי להעיד אלא על חוסר האונים שחשה המתלוננת נוכח אי-האמון בו נתקלה מצד אמה, ועל הבלבול הניכר אליו נקלעה בעקבות זאת (ראו בהקשר זה אף את דברי שופט המיעוט בעמודים 33-34 להכרעת הדין).

הנה כי כן, לא מצאתי בטענות המערער טעם מבורר להתערב במשקל הנכבד אשר העניק בית המשפט המחוזי לעדותה של המתלוננת.

18. זאת ועוד, לא ראיתי לשנות אף ממסקנות בית המשפט המחוזי ביחס לגרסת המערער, לגביה נקבע אמנם כי היתה עקבית לאורך כל הדרך, אך אין בה כדי לפגום במשקלה הרב של עדות המתלוננת. יתר על כן, המערער לא ביסס כל מניע לעלילה של המתלוננת על אודות מעשים מיניים קשים מעין אלה שבהם הורשע, וזאת בייחוד נוכח טענות המערער והמתלוננת כאחד בדבר מערכת היחסים החיובית והחמה אשר שררה ביניהם עובר לחשיפת הפרשה.

19. אוסיף ואציין כי לאחר צפייה בעימות שנערך בין המערער לבין המתלוננת בתחנת המשטרה, ראיתי להצטרף בכל פה לדברי השופט א' חזק באשר לממצאים המובהקים העולים מהתנהלות המתלוננת והמערער במעמד העימות. כך, בעוד שהמתלוננת שבה ומטיחה במערער, מתוך סערת רגשות ניכרת, את טענותיה למעשים המיניים שביצע בה ולפגיעה הקשה שחוותה; הרי שעיקר תשובות המערער הן מתחמקות ועקיפות. זאת, חלף ההכחות הגורפות והאמוציונליות אשר היה מצופה כי יטיח אדם בנערה בה ראה בת משפחה של ממש, ואשר מעלילה עליו "עלילה" כה קשה ופוגענית.

20. לנוכח האמור לעיל בדבר עדותה המהימנה והמשכנעת של המתלוננת, כפי שהתרשם ממנה בית המשפט המחוזי, לרבות שופט המיעוט, ונוכח החיזוקים הפנימיים והחיצוניים התומכים בעדות זו, אני סבורה כי אין בגרסתו, העקבית אמנם, של המערער כדי לעורר ספק סביר ביחס לאשמתו. אציע, אפוא, לחבריי לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

ערעור המדינה על עונש המאסר

21. אפנה כעת לדיון בערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. לא אחת עמד בית משפט זה על חומרתן הרבה של עבירות מין, לא כל שכן כאשר אלה מבוצעות בקטינים ובתוך המשפחה. אכן, קשה להפריז בתיאור פגיעתן של עבירות מעין אלה בביטחונם ובכבודם של הקרבנות, בתוך ביתם-שלהם – המקום בו היו הם אמורים לחוש מוגנים מכול, ותוך ניצול נפשע של פערי כוחות, תמימות ויחסי אמון. עבירות אלה מחייבות, אפוא, ענישה מחמירה והולמת (ראו: ע"פ 150/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (6.5.2010); ע"פ 2336/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.1.2017); ע"פ 9652/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (23.7.2019)).

22. בעניינו, ביצע המערער עבירות מין קשות במתלוננת, בהיותה ילדה ונערה רכת שנים, אשר ראתה בו דמות אב לכל דבר, אהבה אותו ונתנה בו אמון. המערער לבטח היה מודע לפוטנציאל הנזק העצום הטמון במעשיו, ולמרות זאת שב ופגע במתלוננת במשך שנים מספר, תוך ניצולה לשם סיפוק מאוייו הנלוזים. ואכן, כפי שעולה מתסקיר נפגעת העבירה, מעשי המערער הסבו למתלוננת נזק נפשי קשה, ואף הכחשתו הגורפת את ביצועם הביאו למשבר אמון חריף בינה לבין אמה – משבר אשר הותירה בודדה במערכה במשך תקופה ארוכה, והעצים את הקשיים הנפשיים עמם נאלצת היא להתמודד עד לעצם היום הזה. עוד יצוין כי אין בהיעדרם של אלימות והתאכזרות בביצוע עבירות המין במתלוננת כדי להוות נסיבה המקלה עם המערער, וזאת כאמור בסעיף 40ט(ב) לחוק העונשין.

23. בנוסף, ולמרות שאין לזקוף לחובת המערער את עמידתו על הזכות לניהול הליך משפטי מלא, יש לציין כי הלה לא נטל אחריות על מעשיו, לא הביע חרטה ולא עשה כל מאמץ לתיקון הנזקים אשר הסב למתלוננת או לפיצויה בגינם. לצד זאת, בצדק עמד בית המשפט המחוזי על אורח החיים הנורמטיבי אשר ניהל המערער עובר למעצרו, ועל פגיעת עונש המאסר במשפחתו. יוער כי אמנם נכון שבית המשפט המחוזי זקף לטובת המערער אף את עברו הנקי, אך לדידי, קיים קושי ניכר בקביעה כי אכן בעבר "נקי" עסקינו. אחרי ככלות הכול, במשך כחמש שנים ביצע המערער מעשים מיניים חמורים במתלוננת, ורק לאחר תקופת זמן ממושכת אזרה היא אומץ וכוח לחשוף את מסכת ההתעללות המינית שהעבירה המערער ולשים לעבירות סוף. הנה כי כן, לא מדובר במעשה בודד או במעידה חד פעמית המכתימים במעט עבר נקי ללא רבב, אלא בתקופה ארוכה בה שב המערער ופגע במתלוננת – שב והכתיים את עברו. כשלעצמי, אפוא, ספק רב אם בעת גזירת העונש במקרים כאלה יש מקום ליתן משקל של ממש להיעדר עבר פלילי.

24. הנה כי כן, באיזון בין כלל השיקולים המתוארים לעיל, אני סבורה כי העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על המערער הינו מקל יתר על המידה, ואינו משקף את חומרת מעשיו ואת מדיניות הענישה הנוהגת. יש להחמיר, אפוא, בעונש אשר הושת על המערער, ולגזור עליו עשר שנות מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו, וזאת חלף 8.5 שנות המאסר אשר נגזרו על-ידי בית המשפט המחוזי. כל זאת, בשים לב להלכה לפיה אין ערכאת הערעור נוהגת למצות את הדין, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו, למשל: ע"פ 3998/13 אביקזר נ' מדינת ישראל (4.2.2015); ע"פ 2816/15 פלוני נ' מדינת ישראל (13.3.2016); ע"פ 489/18 פלוני נ' מדינת ישראל (9.12.2018); והשוו: ע"פ 4466/12 פלוני נ' מדינת ישראל (8.1.2014) (להלן: ע"פ 4466/12)).

ערעור המערער על גזר הדין

25. נוכח המסקנה אליה הגעתי לעיל, ממילא מתייתר הצורך לדון בערעור המערער ביחס לעונש המאסר בפועל אשר נגזר עליו, והוא נדחה בזאת.

26. כן ראיתי לדחות את הערעורים מזה ומזה על שיעור הפיצוי אשר נפסק לטובת המתלוננת, וזאת נוכח הכלל לפיו ערכאת הערעור תתערב בגובה הפיצוי שפסקה הערכאה הדיונית רק במקרים קיצוניים, בהם הפיצוי שנקבע חורג באופן משמעותי ממדיניות הפיצוי הנוהגת, או בנסיבות כלכליות חריגות (ראו: ע"פ 4641/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (20.11.2013); ע"פ 4466/12, בפסקה 19). המקרה דנן אינו נמנה עם המקרים הנדירים המצדיקים התערבות ערעורית בשיעור הפיצוי שנפסק כאמור.

סוף דבר

27. אציע לחבריי כי נדחה את ערעור המערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין של בית המשפט המחוזי, ונקבל את ערעור המדינה על גזר הדין, כך שעונש המאסר בפועל אשר הושת על המערער יועמד על 10 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

ש ו פ ט ת

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ג' קרא:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת י' וילנר.

המערער יתייצב לשאת את עונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 2.12.2019 עד השעה 10:00 בימ"ר דקל, או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מפסק דין זה. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, י"ג בחשוון התש"ף (11.11.2019).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט

עמוד 10